

Posudek oponenta na bakalářskou práci Jana Šebíka „Regionální analýza úmrtnosti dle skupin příčin úmrtí v evropských zemích“

Bakalářskou práci Jana Šebíka „*Regionální analýza úmrtnosti dle skupin příčin úmrtí v evropských zemích*“ tvoří 95 stran textu, 15 stran obrázkových příloh a elektronická příloha obsahující statistické ukazatele, dendrogramy a shrnutí dostupnosti dat. Textová část má standardní strukturu a je rozdělena do šesti kapitol, které jsou doplněny přehledem zkratk, seznamem obrázků, tabulek, použité literatury a datových zdrojů.

Hlavním cílem předkládané práce bylo analyzovat úroveň úmrtnosti ve 32 zemích Evropské unie a Evropského sdružení volného obchodu na mezistátní i na podrobnější regionální úrovni NUTS 2 v období let 1999–2010. Pro účely této analýzy byly použity standardizované míry úmrtnosti z databáze Eurostatu za průměr tří let, tříděné podle zkráceného seznamu skupin příčin úmrtí a pohlaví. Stěžejním výsledkem práce byla identifikace regionálních rozdílů intenzity úmrtnosti podle vybraných skupin příčin úmrtí a popis jejich divergence a konvergence.

Rozdíly v úmrtnosti mezi evropskými státy jsou v demografické literatuře dlouhodobě poměrně hojně diskutovaným tématem. Přínosem práce Jana Šebíka je vhléd do problematiky diferenciaci a variability úmrtnosti a jejího statistického zhodnocení na nižší regionální úrovni, která je především v naší demografické literatuře doposud méně rozpracována. Právě tento detailnější pohled na rozdíly v úrovni úmrtnosti však může být užitečný pro pochopení determinantů úmrtnosti a zejména pro prognózování budoucích trendů úmrtnosti.

Bakalářská práce Jana Šebíka působí kompaktně a obsahově vyváženě. Autor v úvodu na základě diskuse relevantní odborné literatury jasně vymezil cíle a hypotézy práce. Struktura dalšího textu se pak řídí dosažením těchto vytčených cílů. Ve druhé kapitole jsou prezentovány použité demografické i statistické metody a popsáno územní členění a zdroje dat. Další kapitola charakterizuje vybrané skupiny příčin úmrtí (nemoci oběhové soustavy, novotvary, nemoci dýchací soustavy, nemoci trávicí soustavy a vnější příčiny úmrtnosti).

Těžiště práce tvoří kapitola věnovaná zevrubnému popisu vývoje a diferenciaci celkové intenzity úmrtnosti i intenzity úmrtnosti na jednotlivé skupiny příčin úmrtí. Ačkoliv byly použity převzaté demografické ukazatele, Jan Šebík prokázal dobrou schopnost práce s daty díky vhodně použitým metodám deskriptivní statistiky. Autor si je vědom nedostatků a možných problémů souvisejících s těmito metodami, čemuž odpovídá interpretace získaných výsledků. V předposlední kapitole jsou výsledky zobecněny. Pomocí shlukové analýzy autor vytvořil typologii regionů s podobným charakterem úrovně úmrtnosti dle pěti nejčastějších skupin příčin úmrtí. Rovněž zde je správně upozorněno na možná úskalí použitého postupu. Závěrečná kapitola obsahuje přehledné shrnutí poznatků a verifikaci všech hypotéz formulovaných v úvodu práce.

Posuzovaná práce je v rámci bakalářských prací nadstandardní nejen svým rozsahem, ale rovněž formulační zdatností autora. Kladně lze hodnotit také grafickou úpravu práce a vysokou kvalitu prezentovaných tabulek, grafů a kartogramů. Nelze opomenout ani přehledně zpracovanou elektronickou přílohu, která poskytuje statistické ukazatele za všechny analyzované země. Použitá literatura i datové zdroje jsou řádně citovány a odpovídají platné normě pro bibliografické citace dokumentů. Autor se ve své práci nedopouští větších chyb a několik překlepů rozhodně nesnižuje celkový pozitivní dojem z textu.

Diskutabilní může být zařazení některých autonomních oblastí nacházejících se geograficky mimo Evropu (Azory, Madeira) či regionů s evidentním zkreslením hodnot standardizované míry úmrtnosti pro jednotlivé skupiny příčin úmrtí (Kypr). Domnívám se však, že autor interpretuje výsledky s dostatečnou opatrností.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem je možno konstatovat, že se autor velmi úspěšně vypořádal s tématem své práce a tato práce beze zbytku splňuje nároky na bakalářské práce běžně kladené. Proto bakalářskou práci Jana Šebíka „*Regionální analýza úmrtnosti dle skupin příčin úmrtí v evropských zemích*“ **doporučuji k obhajobě.**

V Praze dne 18. srpna 2015

Mgr. Tereza Pachlová
oponent